

Vlaamse overheid

Afdeling Dierenwelzijn

Koning Albert II-laan 20 bus 8

1000 BRUSSEL

T 02 553 15 08

www.vlaanderen.be/dierenwelzijn

ADVIESWIJZER 29/09/2022 - Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn

Invoer van straat- en asielhonden

1 DEELNEMERS AAN WERKGROEP

Voorzitter:

- Frank Gasthuys UGent, Faculteit Dierengeneeskunde

Werkgroepleden:

- Emmanuelle Nicolaï Dierenasiel Genk
- Gudrun Briat Animal Care Espana | Spaanse Honden In Nood (Shin)
- Kurt Zaman inspecteur dierenwelzijn, Departement omgeving
- Miguel Stevens Orde der dierenartsen, NGROD
- Nathalie Jacobs FAVV
- Patrick Ghysels Andibel
- Paul De Cooman Anizoo
- Sébastien Tonneus Dierenasiel Tienen
- Vanessa Delvael The lucky ones vzw

Secretaris Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn:

- Ester Peeters

Dienst dierenwelzijn:

- Eric Van Tilburgh
- Elke Vleugels/Leen Willems
- Marjoleine Walewijns

2 DATA VAN VERGADERINGEN

30/09/2021, 28/10/2021, 23/11/2021, 21/12/2021

3 INHOUDELIJKE SAMENVATTING VAN DE VERGADERINGEN

Situatieschets

- De vraag naar pups is in Vlaanderen groter dan het aanbod aan hier gekweekte dieren.
- Jaarlijks worden in België 160.000 nieuwe honden geregistreerd, waarvan ongeveer 100.000 (\pm 63%) in Vlaanderen. 70.000 honden daarvan hebben een Belgisch (Europees) paspoort, 30.000 een niet-Belgisch (Europees) paspoort. Van de dieren met een niet-Belgisch (Europees) paspoort worden er 16.000 ingevoerd door kweker-handelaars en 14.000 door anderen. Bij de honden met Belgisch paspoort zijn ook honden die ingevoerd worden uit derde landen (die niet tot de EU behoren) die geen Europees paspoort hebben en na aankomst een Belgisch paspoort krijgen.
- Volgens de geldende regelgeving mogen dierenasielen geen honden invoeren. In Vlaanderen kunnen organisaties die honden invoeren dus niet erkend worden als dierenasiel. De honden kunnen dus niet anders dan rechtstreeks naar de adoptant gaan. Organisaties mogen dus enkel bemiddelen (bemiddelingsvzw's), of honden vanuit hun asiel in het buitenland rechtstreeks bij de adoptant in Vlaanderen plaatsen (buitenlandse erkende asielen).
- Binnen de Europese Unie moet een commercieel transport of een transport door een particulier van 5 of meer honden geregistreerd worden door TRACES (TRAde Control and Expert System). Het aantal in TRACES geregistreerde honden in België stijgt jaar na jaar (Tabel 1). Ook de transporten van straat- en asielhonden door organisaties worden beschouwd als commercieel transport.

Tabel 1: Aantal in België ingevoerde honden geregistreerd in TRACES per gewest

Gewest	2017	2018	2019	2020
Brussel	41	53	127	210
Vlaanderen	19583	18492	19635	22361
Wallonië	1744	2373	2264	3396
Eindtotaal	21368	20918	22026	25967

Bron: Gebaseerd op cijfers TRACES (2017-2020)

- Het grootste deel is voor rekening van Vlaanderen omdat er in Vlaanderen veel kweker-handelaars zijn (commerciële transporten). De landen waaruit deze kweker-handelaars honden invoeren zijn Hongarije, Slovakije en Tsjechië. Andere landen van waaruit een grote invoer is zijn Roemenië en Spanje. Erkende kweker-handelaars zijn hier niet of minder actief; het gaat hier over straat- en asielhonden die worden ingevoerd door personen of organisaties (Tabel 2).

Tabel 2: Aantal in België ingevoerde honden geregistreerd in TRACES per land van herkomst (top 6)

Land van herkomst	2017	2018	2019	2020
Hongarije	1818	1660	4126	8854
Slovakije	12704	12167	8515	6244
Roemenië	1166	1748	2687	4667
Tsjechië	3960	3483	4437	3584
Spanje	1477	1562	1873	2263
Italië	26	34	18	71

Bron: Gebaseerd op cijfers TRACES (2017-2020)

- De meerderheid van de Spaanse honden wordt ingevoerd door personen of organisaties die dit regelmatig of reeds lang doen. De Roemeense honden worden voornamelijk ingevoerd door kleine organisaties.
- 50% van de ingevoerde Roemeense honden is jonger dan een jaar; bij de Spaanse is dit 38%.
- Honden die worden ingevoerd vanuit niet-EU lidstaten zoals Oekraïne en Rusland zijn niet opgenomen in deze cijfers, omdat dit vervoer niet moet geregistreerd worden in TRACES.

Werking van de organisaties die honden invoeren

- Tussen de organisaties die invoeren bestaan er verschillen. Enerzijds zijn er organisaties die de invoer organiseren volgens de geldende regels (registratie, vaccinaties,...) en anderzijds zijn er ook organisaties die niet alle geldende regels volgen. Ook het al dan niet beoordelen van het gedrag van de honden en het zoeken naar een goede match tussen hond en adoptant kan verschillen tussen organisaties.
- Sommige adoptanten van buitenlandse straat- en asielhonden vonden geen hond naar hun gading in Vlaamse asielen of werden door een Vlaams asiel afgewezen voor adoptie omwille van hun ouderdom.

- De geconsulteerde organisaties van de werkgroep werken samen met een lokaal asiel in het land van oorsprong (The Lucky Ones), of zijn zelf een asiel dat erkend is in het land van oorsprong (ACE|SHIN). Dat asiel vangt dieren op uit gemeentelijke asielen, dieren van inbeslagnames, en afgestane honden. De honden gaan bij aankomst in quarantaine en worden indien nodig medisch behandeld (bijvoorbeeld een operatie na trauma). Ze worden geïdentificeerd/geregistreerd, gevaccineerd gesteriliseerd/gecastreerd, behandeld tegen wormen en parasieten en getest op veel voorkomende ziekten. Het gedrag tegenover mensen en andere honden wordt geëvalueerd en indien nodig wordt gewerkt met een gedragstherapeut.
- Kandidaat-adoptanten worden gescreend door het invullen van een vragenlijst en/of een huisbezoek. Daarbij wordt rekening gehouden met o.a. gezinssamenstelling, ruimte, aanwezigheid van andere huisdieren en ervaring, levensstijl en verwachtingen van de kandidaten. De kandidaten krijgen een omschrijving van de aard van de hond (actief, sociaal of angstig, dominant of eerder volgzaam, enz...) en krijgen tips over zijn verdere opvoeding en hoe hem het beste te laten wennen aan zijn nieuwe omgeving.
- Als een organisatie oordeelt dat er een match is tussen de kandidaat-adoptant en een hond, dan kan de hond geadopteerd worden.
- Nadien houdt de organisatie contact met de adoptant en wordt er gezorgd voor begeleiding door het nazorg team. Ook bijstand door gedragstherapeuten is voorzien (ACE|SHIN) Als blijkt dat hond en adoptant geen goede match zijn, of als adoptant na verloop van tijd de hond niet kan houden (bv overlijden, ziekte, echtscheiding, ...) neemt de organisatie de hond terug, en zoekt ze een nieuwe adoptant. Op die manier wordt vermeden dat de hond in een Belgisch asiel terechtkomt. Omwille van het huidige verbod om honden op te vangen in Vlaanderen, gaan deze honden momenteel in tijdelijke opvang in Nederland (ACE|SHIN), of worden ze terug naar het asiel in Spanje getransporteerd.
- De organisaties vertegenwoordigd in de werkgroep geven aan dat ze geen honden invoeren als de adoptant nog niet gekend is. Inspecteurs van de Afdeling Dierenwelzijn stellen vast dat andere organisaties straat- en asielhonden invoeren zonder adoptant. Ook verblijven honden die na de eigenlijke adoptie worden teruggebracht naar de organisatie door de adoptant, vaak in gastgezinnen die geen erkenning hebben als asiel voor de opvang van afgestane honden.

Rabiës en volksgezondheid

- Rabiës of hondsdolheid is een op de mens overdraagbare ziekte die dodelijk kan zijn. België is al enkele jaren rabiësvrij, maar de ziekte komt nog voor in sommige Europese en niet-Europese landen. Om de gezondheid van mens en dier te beschermen zijn er op Europees niveau regels opgesteld waaraan moet worden voldaan. Zo zijn er voorwaarden i.v.m. identificatie, vaccinatie, bloedonderzoek en het gezondheidscertificaat. Ingeval van een commercieel transport (o.a. overdracht van eigenaarschap na invoer of transport van meer dan 5 honden) zijn er een aantal extra invoerwaarden waaraan moet worden voldaan. (<https://www.favv-afscab.be/consumenten/dagelijksleven/opreis/gezelschapsdieren/terugkeren.asp#e> en <https://www.favv-afscab.be/consumenten/dagelijksleven/opreis/gezelschapsdieren/invoer.asp>)

- Een dier kan vanaf de leeftijd van 12 weken ingeënt worden tegen hondsdolheid. Dit is de zogenaamde 'primovaccinatie' (eerste vaccinatie tegen rabiës). Deze vaccinatie is pas na 21 dagen geldig, wat wil zeggen dat een dier ten vroegste vanaf de leeftijd van 15 weken over grenzen heen mag reizen. Dieren die worden ingevoerd, moeten dus minimum 15 weken oud zijn.
- Het FAVV (Federaal Agentschap voor de veiligheid van de voedselketen) krijgt regelmatig meldingen van dierenartsen over geïmporteerde niet-gevaccineerde honden. Meestal worden ze geïmporteerd uit Roemenië, Bulgarije en Polen, maar ook meer en meer uit hoogrisicolanden zoals Turkije en Oekraïne. De ernst van het gevaar van rabiës mag niet onderschat worden.

Huidige regels in het kader van (volks)gezondheid

- Enkele begrippen:
 - TRACES (TRAdE Control and Expert System): voor intracommunautair (binnen Europa) handelsverkeer. Elk commercieel transport moet worden aangemeld, met vermelding van het punt van vertrek en het punt van aankomst.
 - Gezondheidscertificaat: voor elke hond die van buiten de EU komt, moet er een Europees erkend gezondheidscertificaat zijn, zodat duidelijk is dat het dier de nodige vaccinaties heeft gehad.
 - Europees paspoort: Europees paspoort om te mogen reizen in de EU met een hond (kat of fret). Dit paspoort moet de identificatiegegevens bevatten van dier en eigenaar. Het huisdier moet geïdentificeerd zijn met een microchip.
- Ingeval van transport moet aan volgende regels voldaan worden:
 - Commercieel transport binnen de EU
 - Identificatie en registratie (paspoort + microchip) in Europees paspoort
 - Geldige vaccinatie tegen hondsdolheid (rabiës)
 - Opmaken van een TRACES certificaat door de officiële dierenarts in het land van herkomst
 - Transport van buiten de EU
 - Identificatie (microchip)
 - Geldige vaccinatie tegen hondsdolheid (rabiës)
 - Gezondheidscertificaat en controle van het dier in de grensinspectiepost waar het de Europese Unie binnenkomt
 - Bloedonderzoek (uitz. lijst landen https://ec.europa.eu/food/animals/movement-pets/eu-legislation/listing-territories-and-third-countries_en)
 - Geen aankondiging in TRACES
- Als honden door een organisatie worden ingevoerd en worden afgeleverd bij de adoptant, dan moeten ze rechtstreeks naar het eindadres van de reeds gekende adoptant gaan. Met de inwerkingtreding van de 'Animal Health Law' zal het FAVV hier strenger op toekijken.

Huidige regels met betrekking tot dierenwelzijn

- Situaties waarin een buitenlandse hond geïmporteerd mag worden:
 - aankoop of adoptie rechtstreekse - door een particulier
 - aankoop door een Belgische kweker-handelaar bij een erkende buitenlandse kweker
 - aankoop of adoptie via een Belgische vzw of organisatie die bemiddelt tussen de adoptant en een buitenlands dierenasiel of die zelf een buitenlands asiel heeft, waarbij de hond rechtstreeks naar de adoptant wordt gebracht
 - een hond die zijn eigenaar vergezelt wanneer die naar België verhuist
(zie Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren, het zogenaamde Kennelbesluit)
- De vertegenwoordigers van de asielen in de werkgroep hebben via een rondvraag aan hun collega's gevraagd of ze vragende partij zijn om ook straat- en asielhonden te mogen invoeren. De door de vertegenwoordigers gecontacteerde asielen gaven aan dat ze geen vragende partij zijn gezien de structurele capaciteitsproblemen. Er wordt nu al met opnamewachtlijsten gewerkt voor het opvangen van honden in Vlaanderen. Een asiel in de regio Oost-Vlaanderen is wel vragende partij aangezien zij nog plaatsen vrij hebben en deze willen die benutten om ook buitenlandse honden een kans te geven. Een ander asiel in de regio Antwerpen (die vroeger ook al eens honden invoerde), heeft er geen problemen mee om adoptiehonden in te voeren.

Discussiepunten over de invoer van straat- en asielhonden

- Verschillende gecontacteerde gedragsdierenartsen geven aan dat het niet evident is om via een test te bepalen of een hond goed gesocialiseerde hond is.
- De gecontacteerde gedragsdierenartsen zijn vanuit hun praktijkervaring van oordeel dat geïmporteerde straat- en asielhonden een groter risico op angstgedrag en bijgevolg bijtgedrag vertonen dan andere honden. Het verleden van de honden is dikwijls ongekend. Er zijn weinig tot geen cijfers om de grootteorde van het probleem in te schatten. De organisaties die honden invoeren betreuren dat deze gedragsdierenartsen niet deelnamen aan de werkgroep, waardoor het voor de leden niet mogelijk was om vragen te stellen, of om te reageren op hun uitspraken. Evenmin was het voor de organisaties duidelijk welke ervaring deze personen exact hebben, om welk type buitenlandse honden het ging (verwilderde straathonden of asielhonden) en hoe ze omgaan met angstige honden. ACE|SHIN ondervindt namelijk van zijn kant dat door de aanpak van een aantal gedragstherapeuten (titel is ook niet erkend) angstige honden net nog meer getraumatiseerd worden.
- Tijdens de vergaderingen over de invoer van straat- en asielhonden hebben de leden van de werkgroep volgende bezorgdheden geuit:
 - gezondheidsrisico's
 - moeilijkheid van het correct screenen en matchen van adoptant en hond.
 - potentiële puppyhandel
 - groter risico op gedragsproblemen

- strenge reglementering voor asielen en voor handelaars die honden invoeren en verkopen, terwijl dit niet het geval is bij de invoer van straat- en asielhonden.
- De deelnemende organisaties die honden invoeren uitten van hun kant hun bezorgdheid over:
 - Het bestaan van malafide organisaties, die nu al de geldende regels niet volgen, en die honden puur uit geldgewin invoeren, zonder aandacht voor medische opvolging (enkel het rabiësvaccin is verplicht), voor dierenwelzijn of zonder een goede screening en begeleiding van de kandidaat-adoptanten. Bij een verstrenging van de regels riskeren deze om nog meer ondergronds te gaan, zodat er helemaal geen controle meer mogelijk is op dierenwelzijn en gezondheidsregels. Anderzijds dreigen de ernstige organisaties, die de regels steeds hebben gevolgd, de dupe te worden van een verstrenging. Door de huidige administratieve en wettelijke vereisten in het land van oorsprong én België wordt het hen momenteel al zeer moeilijk gemaakt, ook financieel.

4 GERAADPLEEGDE RAPPORTEN - REGELGEVING

- Advies Raad voor Dierenwelzijn - Advies van de Raad voor Dierenwelzijn (09/12/2010) betreffende de invoering van honden in België
- Het koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende de erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren, het zogenaamde 'Kennelbesluit'
- Wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren.
- FAVV-regelgeving:
 - Koninklijk Besluit van 13 december 2014 houdende de veterinairerechtelijke voorschriften voor het verkeer van honden, katten en fretten
 - Verordening (EU) nr. 576/2013 van het Europees Parlement en de raad van 12 juni 2013 betreffende het niet-commerciële verkeer van gezelschapsdieren en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 998/2003
 - Verordening (EU) nr. 577/2013 van de Commissie van 28 juni 2013 inzake de modelidentificatiedocumenten voor het niet-commerciële verkeer van honden, katten en fretten, de vaststelling van de lijsten van derde landen en gebieden en de voorschriften betreffende de vorm, de opmaak en de taal van de verklaringen ten bewijze van de naleving van bepaalde voorwaarden die zijn vastgelegd in Verordening (EU) nr. 576/2013 van het Europees Parlement en de Raad en die vereist zijn krachtens artikel 10, §1 e) van bovengenoemde Verordening (EU) 576/2013

5 PRESENTATIES

- Ester Peeters – ‘Stand van zaken – Invoer van straat- en asielhonden – Werking Vlaamse Raad voor Dierenwelzijn, Advies 2010, Probleemstelling, Doelstelling werkgroep, Regelgeving, Situatieschets
- Gudrun Briat – Werking van Ace-shin
- Vanessa Delvael - Werking van The Lucky ones

6 GOEDKEURING VAN HET ADVIES DOOR VLAAMSE RAAD VOOR DIERENWELZIJN

Goedgekeurd op 29/09/2022